

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobkyně: nezl. Y. X. L., zastoupena matkou: Y. Y., zastoupené Mgr. Anetou Bendovou, advokátkou se sídlem Hradec Králové, S. K. Neumanna 725, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 4. 2005, čj. 28 Az 134/2004 - 26,

t a k t o :

- I. **Kasační stížnost se zamítá.**
- II. **Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.**
- III. **Odměna advokátky Mgr. Anety Bendové se určuje částkou 2558,50 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně jako stěžovatelka domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, jímž byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 30. 6. 2004, čj. OAM-1848/VL-01-HA08-2004. Tímto (posledně uvedeným) rozhodnutím nebyl stěžovatelce podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) udělen azyl a současně bylo vysloveno, že se na ni nevztahuje překážka vycestování podle ustanovení § 91 zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav a napadené rozhodnutí je v souladu se zákonem.

Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Je připravena předložit veškeré jí dostupné důkazy dokládající postih osob zabývajících se cvičením F. G. a jejich rodinných příslušníků v ČLR. Protože však nebyla výslovně upozorněna, že ve věci bude vydáno rozhodnutí, nemohla tyto důkazy předložit; prozatím předkládá pouze některé publikované výpovědi v českém tisku, dokládající perzekuci lidí z titulu příslušnosti k tomuto hnutí. Závěr soudu, že obava stěžovatelky je pouze hypotetická je nesprávný, neboť je zřejmé, že postihovány jsou již děti ve věku 10 měsíců, které zcela zřejmě nemohou aktivně jako účastníci tohoto cvičení vůči státním orgánům vystupovat, tedy pouze jsou postihovány za příslušnost k rodině. To je fakticky i její případ. V rámci řízení nebyl proveden žádný důkaz o současném stavu v ČLR ohledně pronásledování příslušníků F. G.; proto navrhuje doplnit důkazní řízení o zprávu některé z mezinárodních organizací. Zprávy o zemi původu jsou datovány k roku 2003 a I. čtvrtletí 2004 a ty nepovažuje za aktuální a odpovídající skutečnosti. Pokud uváděla obavy z ekonomických potíží, tyto jsou samozřejmým důsledkem existence státních institucí vůči F. G. a nejsou hlavním důvodem žádosti o udělení azylu. Nad rámec uvádí, že v jejím případě je dána překážka vycestování ve smyslu § 91 a měl jí být, po prokázání porušování lidských práv, udělen azyl ve smyslu § 14 a to s odkazem na § 13 v návaznosti na udělení azylu její matce. Je nutno přihlídnout k tomu, že stěžovatelka je nezletilá, nemá v zemi původu žádné zázemí, neboť se narodila mimo její území a v případě postihu matky, která je jedinou její osobou blízkou a návratu do země původu, by byla bezprizorní či rovněž perzekuovaná. Dodává, že soud vycházel stejně jako správní orgán ze skutkového stavu, který nemá oporu v důkazech. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; současně požádala, aby byl její kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Neshledal důvody ani k přiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

K tomu ze správního a soudního spisu vyplynulo, že dne 21. 4. 2004 podala zákonná zástupkyně za stěžovatelku žádost o udělení azylu, ve které uvedla, že o azyl žádá pro své dítě, jelikož ona sama je žadatelkou o udělení azylu v České republice. Při pohovoru dne 18. 5. 2004 v P. B. p. B.-J. uvedla obdobné skutečnosti jako v žádosti. V zemi původu měla ekonomické problémy, nemá žádné příbuzné, na jejichž pomoc by se mohla spoléhat. Také nezná pobyt otce stěžovatelky. V případě návratu jí hrozí problémy ekonomického charakteru a dále potíže kvůli narození dítěte v České republice, které však nedovedla konkrétně vysvětlit. Zákonná zástupkyně stěžovatelky vypověděla, že dítě by mohlo mít po návratu do ČLR potíže kvůli dědečkovi, který byl praktikujícím F. G.. Matka stěžovatelky se tomuto cvičení nikdy nevěnovala, což potvrdila svou výpovědí. Jiné důvody, kvůli nimž by požádala za stěžovatelku (své dítě) o udělení azylu, neuvedla. Žalovaný svým rozhodnutím ze dne 30. 6. 2004, čj. OAM-1848/VL-01-HA08-2004 stěžovatelce azyl neudělil z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a rozhodl o tom, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona.

Prvotní jsou námitky týkající se vad řízení před správním orgánem, neboť jen na základě správně a úplně zjištěného stavu věci, lze vážit důvody azylu. Stěžovatelka vytýká krajskému soudu, že nezrušil správní rozhodnutí, ačkoli žalovaný řádně nezjistil skutkový stav věci, opatřil si pouze neúplné důkazy a jeho rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, je povinností správního orgánu respektovat základní pravidla řízení, vyplývající z ustanovení § 3 správního řádu vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení, rozvedené a konkretizované v dalších zákonných ustanoveních. V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Správní orgán není povinen seznamovat žadatele o azyl s důvody, pro které by mohlo být jeho žádosti vyhověno. Jak vyplynulo ze správního spisu pohovor k důvodům žádosti o udělení azylu matkou stěžovatelky byl veden v čínském jazyce za přítomnosti tlumočnicka. Součástí správního spisu je seznam informací, na základě kterých posuzoval správní orgán žádost stěžovatelky a které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv v Číně. Také vycházel ze Zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o stavu dodržování lidských práv v Číně za rok 2003 ze dne 25. 2. 2004 a Zprávu Ministerstva vnitra České republiky o postavení příslušníků hnutí F. G. ze dne 9. 4. 2003. Namítá-li stěžovatelka, že žalovaný nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci, když opíral své rozhodnutí o výše zmíněné zprávy, nemůže s ní Nejvyšší správní soud souhlasit.

Jednak je třeba poukázat na dostatečné množství zpráv a informací, které měl žalovaný k dispozici. Rovněž se jednalo o zprávy od různých zdrojů (Ministerstva zahraničních věcí USA a České republiky). Také aktuálnost těchto zpráv byla přiměřená. Byla-li zákonná zástupkyně stěžovatelky s těmito podklady nespokojena, měla právo žádat jejich doplnění, což však, jak již je uvedeno výše, neučinila. Žalovaný pak na základě žádosti o udělení azylu, protokolu o pohovoru a shora uvedených informací rozhodl o neudělení azylu. Ve svém rozhodnutí se dostatečným způsobem vypořádal se všemi uplatněnými důvody. Nejvyšší správní soud má tedy za to, že žalovaný zjistil přesně a úplně skutečný stav věci a rovněž si pro svoje rozhodnutí opatřil potřebné podklady. Jeho rozhodnutí, které vychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci a obsahuje předepsané náležitosti, je pak v souladu se zákony a ostatními právními předpisy. Důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tak nebyl shledán.

Stěžovatelka rovněž namítá nezákonnost rozhodnutí soudu spočívající v nesprávném posouzení právní otázky. Domnívá se, že jí azyl měl být udělen.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Stěžovatelka v průběhu správního řízení ani řízení před soudem nikdy neuvedla, že by byla v Číně jakkoli pronásledována, ani že má obavu z pronásledování z některého z důvodů uvedených pod písmenem b) výše citovaného ustanovení. Naopak jako důvody odjezdu z Číny uvedla pouze ekonomickou situaci. Ustanovení § 13 odst. 1 zákona o azylu umožňuje v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl za účelem sloučení rodiny rodinnému příslušníkovi azylanta jemuž byl udělen azyl podle ustanovení § 12 nebo § 14 zákona o azylu, i když v řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu podle ustanovení § 12 citovaného zákona. Ustanovení § 13 odst. 2 téhož zákona pak stanoví, kdo se rozumí rodinným příslušníkem pro účely sloučení rodiny. Stěžovatelka, resp. její matka však nikdy neuvedla, že by nějaký její rodinný příslušník byl azylantem a tato skutečnost ani nevyplývala ze správního spisu; proto žalovaný zmínil tento azylový důvod jen obecně. Pro úplnost je nutno uvést, že rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2005, čj. 55 Az 7/2004 – 29 byla zamítnuta žaloba matky stěžovatelky proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 26. 11. 2003, čj. OAM-5299/VL-03-ZA08-2003 o neudělení azylu. Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2006, čj. 8 Azs 104/2005 - 58 byla kasační stížnost matky stěžovatelky odmítnuta jakožto opožděná. Podle ustanovení § 14 zákona o azylu lze udělit azyl za situace, kdy v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, a to v případě hodném zvláštního zřetele. Ze správního spisu není zřejmé, že by stěžovatelka o udělení azylu z humanitárních důvodů požádala, správní orgán tak tuto možnost vážil rovněž jen z obecného hlediska, když vycházel z tvrzení o důvodech azylu.

Obecně lze k tzv. humanitárnímu azylu neboli azylu z humanitárního důvodu podle ustanovení § 14 zákona o azylu uvést, že jeho udělení je zcela věcí volné úvahy

příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu nemůže být zkrácen ve svých právech. Soudu tak nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu, soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem. Tvrzený důvod kasační stížnosti uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tak nebyl shledán.

Namítá-li stěžovatelka postih osob zabývajících se cvičením F. G. a jejich rodinných příslušníků v ČLR, je třeba poukázat na to, že tuto námitku uplatnila až v řízení před Nejvyšším správním soudem, i když své přesvědčení důkazy dokládající postih osob zabývajících se cvičením F. G., mohla vyjádřit už v řízení před krajským soudem. Kasační stížnost tak v této části není přípustná, neboť se opírá o důvody, které stěžovatelka neuplatnila v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohla (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Stěžovatelka dále uvádí, že byla nesprávně posouzena existence překážky vycestování dle ustanovení § 91 zákona o azylu. Při hodnocení této žalobní námitky je třeba vyjít z ustanovení § 91 odst. 1 zákona o azylu, podle kterého povinnost ukončit pobyt neplatí, pokud by byl cizinec nucen vycestovat do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, anebo jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, nebo jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotných přijmout nezletilou osobu bez doprovodu, není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti. Podmínky uvedené v ustanovení § 91 zákona o azylu, při jejichž splnění je dána překážka vycestování, tak nejsou totožné s těmi, které jsou zkoumány z hlediska § 12 zákona o azylu, a soud se těmito podmínkami musí zabývat samostatně. Krajský soud v napadeném rozsudku konstatoval, že po zhodnocení výpovědi stěžovatelky a jejich porovnání s informacemi o situaci v Číně, kterými doplnil předešlé správní řízení, neshledal v jejím případě existenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu. S přihlédnutím k důvodům, které byly uplatněny jako důvody pro udělení azylu a k předmětnému ustanovení zákona o azylu krajský soud uzavřel s tím, že žalovaný rozhodl v souladu se zákonem, neboť žádná z překážek vycestování není dána. Nejvyšší správní soud ani tuto její námitku neshledal důvodnou, neboť žádná z podmínek pro vyslovení překážky vycestování uvedených v ustanovení § 91 zákona o azylu není splněna.

Nejvyšší správní soud tak neshledal důvodným žádný z tvrzených důvodů kasační stížnosti. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani jiné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední

povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

Stěžovatelce byla pro toto řízení před soudem ustanovena zástupcem advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 2 x 1000 Kč za dva úkony právní služby – převzetí a příprava věci a písemné podání soudu týkající se věci samé a dále 2 x 75 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s ustanovením § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů, celkem 2150 Kč. Vzhledem k tomu, že advokátka prokázala, že je plátcem daně z přidané hodnoty, je potřeba tuto částku navýšit o 19 procent na celkovou částku 2558,50 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. září 2006

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu